

מסורת הש"ס

(א) [נסתה לו נדה י"א]
(ב) ב"ק ק"ח ט"ז (ג) [נפיל]
(ד) מ"ד מ"ק י"א (ה) נכדו
(ו) ב"ק כ"ה (ז) לקמן דף
ט"ז (ח) [מס' פ"ג]
(ט) ב"ק ט"ז (י) [שמות]
(יא) [ושמאל א' בת]
(יב) [מ' חס' מנחת נח]
(יג) ד"ה ואלו דאמרי דע
דמקפדה גיטין פ"ג
ה"ב מנח' מו' דלפס
נבין, (יד) [וע"פ חס'
טוהרין ג': ד"ה פטורין]
(טז) [ולא מנח' חוה גלוס כלל
מקמ' ונחית],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה על ש"ס
אפי' כדכין ובאג' נח
ע"כ:

מוסף רש"י

ש"ר לעמוד קודם
לברנא. לפיכך נלמד קפא
גולגולת דמית, ולמזני.
חזון חלשה ובהמה
ויסומים, ולקבריה.
לקברת חס' א' יסומים,
במזנין. נספ' דמית
בלא אכרואת. שכן
שמות וחקן לזכר [במזני]
(י"ג) [המטמא]. הרינוט על
חזיון, והמדרגה. חרטה
בחוץ על פניו, דמית.
לזכר, דמית ליה לטמיה
לכסות דמית חרטה,
דמית גול דלא חז
אלא לכסות, והמקנף. יין
על פניו לעשות טמא
(וידורין מ"א) [בשוגג]. שאל
דע שאל חרטה ולא
דע שאל נאמר נשכר
ואי, וז' פטור יין על
שאל (שם). פטור, מלשון.
ואפי' דמית בשוגג חייב,
דמית לן (ב"ק דף פ"ה) פלג
מחל לעולם בין עד בין
יין בין שגג בין מית, הכא
היך שאל נכר הוא ולא
שמיא היך (שם). במזיד
חייב דקטור רבנן,
ומשום דקס ליה כדכין
מית ליה מיטע, ואפי' ג'
דמית מית שמיא טמא
סכסכ, ואפי' לא חזר
ו' דלא מקנף קרי' ליה
חייב מית שמיא טמא
מלשון. הכא חייב שאל
המזיד, דמית ליה חייב
טמא דמית שמיא טמא
על מנת לאסור מית
לשון, ומתחייב נפשו לא
היך עד שעת יסוף (שם).

דאסור לגרום טומאה
לחולין. משום תקנת
ישראל. משום תקנת
הפוסק. [וסתה י"ג].
בראשונה היו אומרים
המטמא, טהורין של
פניו, והמקנף, יין
על פניו לע"ז, דלפי' דקמיה
מנח' וזון היקין
נכר מלשון (ב"ק פ"ג).
היך שאל נכר, דלא
בעיניה שאל נכר, דלא
שמיא טהורין מנחת
לפני וזון היך נכר כסין
וכדכין (ד"ה). ובהמה
שפגלו במקדש מזיזים
חייבים. לשלם לנפלים
דמי קרבן (תמורת חס').
העושה מלאכה במי
חטא, שקל כנגד
מקדש, וזרע וכל עשירה
נפסקין מלאכה (ב"ק פ"ג
וכדכין וזון).

הניזקין פרק חמישי גיטין

ג.

עין משפט
נר מצוה

ב"א מ"ח פט"ו מל'
טומאת חולין הלכה
ט'
ג' ב' מ"ח פ"ו מהלכות
חולין וזון הלכה א' ג'
טו"ש מ"ח פ"ו מ"ח פ"ו
פ"א א' ונכר אלפס ב"ק
פ"א דף ג' ע"ב ונכר אלפס
שם פט"ו א':
ג' ב' מ"ח פ"ו מהלכה
ד' [וע"פ נהגות
ומ"מ]:
ג' ד' מ"ח פ"ו מהלכה
ה' [וע"פ נהגות]:

תוספות ר"ד

נפסל בכך חייבין ואם היו
שוגגין פטורים מלשלם
הקרבן לבעלים אמר
חזקיה דבר תורה אחר
שוגג ואחר מזה חייב
מ"ח היקין שאינו נכר
שמיא היקין וקיל אדם
בין פטור ומה טעם שוגג
מיעד לעולם בין שוגג
בין פטור ומה טעם אמר
בשוגג פטור כדי שידעו
שמיא או דמ' דאי
מחייבין ליה לא מודע ליה
ואכל אסורא. ור' יוחנן
אמר דבר תורה אחר שוגג
ואחר מזה פטור היקין
שאנו נכר לאו שמיא
היקין ומה טעם אמר
בכדי חייב שלא יאכל כל
אחר ואחר הולך ומטמא
טהוריו של חברו ואומר
פטור אני. פי' אפי' דלא
שמיא היקין גזול הוא
בגמרא דניזקין דאפילו
מאן דאמר גמא בניזקין
פטור הכא מחייב פטור
שמיא פטור בידים אבל
בגמרא ליכא מעשה בידים
וכל דמי דמית' בטמא
ומדע ומנסן ומסלל אית
בזו מעשה מה שמיא
כן בגמרא דפסול נמי
אפי' שכדור בעלמא
הוא פטור מזה שמיא
שם שהוא שוחט חזק
באוחו הריבוי ופוסלו
בזיזים: ובמקדש לדלול
אסור אמר אפי' נקישין
דלאין דינא דגרמי נחלם
לקמן קניס ר"מ שוגג אטו מיד אכל למאן
דמוק אפילו כדכין (א) ונכנס
שרץ קשה לר' יוחנן אלא חייב
בגן ויש ללמוד סכא
דאפי' דנדינ דינא דגרמי
הגזול כדאמרין כ"פ
ומאכיל אס' מח קודם
שילשם בנו פטור מלשלם
(א) שדרי היקין שאינו
נכר הוא גזול מנכר
ואפילו הכי בנו פטור:

(א) נראה דר"ל שמיא אפי'
לית פסול לקמן דקטור שוגג
אפי' מיד מ"ח בגמ' פ"ל
דכדכין פטור וזון שמיא
כדכין לקמן פ"ג.

היינו מדמע. שמעבר בזה דבר האסור וכו' דשמעין דקטור
רנן ה"ה דילפי' מיניה למנכר ולא אנטרין למתניה אכל השתא
דמנכר ממש אנטרין למתניה דלא מימא קס ליה דכדכין מיניה
ופטור: [קנסא הוא]. מטמא ומדמע דמזיד חייב קנסא הוא

דקס שאינו נכר לא שמיא היקין:
וקנסא קנסא לא ילפינן. דהא
לא דינא הוא והיכא דקטור קטס
והיכא דלא קטס לא קטס ולהכי
אנטרין מנכר: **ולמאן דילף קנסא**
קנסא. היינו רב דאמר מנכר ממש
דלזיל מערב לא אנטרין דילפינן
דממע אפי' דקנסא הוא: כל פני
דמית' למה לי לימין חדא וילפא
אדק מית: **משום דקא מפסיד לה**
לגמרי. דלא חזיא חז' לאכילה:
דאסור לגרום טומאה. מפני פרושים
שאולין חולין נטהרה ומשום דעבד
איסורא קנסוה: **מדמע**. לא מפסיד
לגמרי דהא חז' לכהניס וזני

מיניה בזול: **משום דשכית**. דעבד
וימלחא דשכית עבדי רנן מקנא
כי היכי דלא נעבד: **כר' ירמיה**.
דמלכאבה קניה: **לפס ל' יין**
דמן מנכר תמתי דרשא כ"ש
דמע דליכא למימר דקס ליה
דכדכין מיניה: **מנכר**. מפסיד
לגמרי שאסור בהנאה אכל מטמא
אפי' דמפסיד ליה לגמרי לענין

שהוא עצמו אינו יכול לאכול אכל
חז' הוא עדיין להקסא או למאכל
בהמה דלפי' מטמא תרומה חז'
להקסא או לבהמה כן: מטמא
איכא הפסד מרובה דלא חזיא חז'
לאכילה: **שמיא היקין**. ובהיקין לא
חילקא תורה כשהוא נא ביד אדם
עצמו בין שוגג למזיד כדאמרין
בהבול (ב"ק דף פ"ה) פלג מחת
פ"ט לחייב על השוגג כמזיד: היקין
שאנו נכר. כגון היך דממתין

שאל נחתנו מנחת שמיא: **כדי**
שידעו. שמיא חז' דמע דלי
מחייב ליה לא אפי' מודע לז'
לנפלים ואכלי איסורא: **לנפלים**
קא מכיון. דלי לאו להקטור נא
ולהדיע למה לו דעבד: **הכניס**
שפגלו. קרבתו שחטו וזקקו
לאכול מהם חז' לזמנא ולא הורגו
לנפלים: **מודין**. שידעו שפגלו
כך: **חייבין**. לשלם דמיה לנפלים
שהיך לזכור להנאי אחרים ואי נמי

נדבה היא קשה בעיניו שאל הקריב
קרבתו שהיך להנאי דזון היה מנכר:
פני טקון העולם. קס"ד דה"ק
חייבין מפני טקון העולם שאל יגילו
כך: **שוגגין פטורין מפני טקון**
העולם מיבעי ליה. דהא חייבין
למוד דינא דאורייתא הוא ותיקון

העולם אפטורין הוא דשיך למיתני
פטורין. דמיתני לא חז' שוגגין פטורין
תני טקון העולם לא ארשא קאי: **מי חטא**. דפרה אדומה
וכן פרה עצמה נפסקין במלאכה דכתיב (נמדבר י"ט) אשר לא
עלה עליה עול וזני חטאת כתיב למשמרת למי נדה ומנא
בפרי מה ח"ל שיוכל אין לו שחא מלאכה פוסלת אלא כפרה
ומנין אף בזנים ח"ל למשמרת למי נדה כלומר שיהיו משומרות
לכן ולא לזכר אחר: **פטור מדיני אדם**. לשלם: **ומייב דיני**
שמים. פורענות לשלם לרשעים. שנתכין להפסיד את ישראל:
לרבקה. למקום אקופת בהמות וקישורן כמו כעגלי מרכב
(מלאכי ג'): **כדי שתיקע**. את אמה: **אדום**. בנחמה עש השאר
דמשלמין ליכא אמצעה ידיו דאמר לעזבה הכנסתיה שמיא
ופסולה לא היו אלא מתמת מחשבתו שנתכין אף שמוסד וגרמא
ניזקין פטור דלמחשבה לא מחייבין ליה דפסולה מחמת

מחשבה הוא כדאמר (פסחים ט'): עובד דומיא דעבד דמחא ליה:
לרבותא דלפי' דלא מינכר מחייב דיני שמים ונראה דהאי דקסם
ששקל בהן משקלות והאמר רבא מי חטאת

משום דמשמע ליה דמפני טקון העולם דקתני כדכין קאי
אמורין חייבין דקתני לנפוק וזכר איתא בתוספתא [פ"ג] כדכין הוא
אומרים המטמא והמנכר חזר לומר אף המדמע בשוגג פטור
מוד חייב מפני טקון העולם הכניס שפגלו בתקדש שוגגין פטורין
ומידין חייבין מפני טקון העולם וקשה דמירשא דהמטמא והמדמע
והמנכר דקיימי בזה הוא ליה למיפדך לכן נראה דלא כדכין דמיתני
שוגגין פטורין וזכריה דהא לאו הייב דמסופתא דהאם שפגלו
ומפני טקון העולם דליוקא קאי וזה"ל משני לקמן (דף נ"ה):
אחטאת גזילה שאל נודעה לרבים: **העושה מלאכה במי**
חטא ובפרת חטאת. מעובד דומיא דעבד דרשין דעלה עבי
זכר פסולה אפי' דממילא כיון דנחא לזו לנפלים וז"ל דכי עבד
חזירו בידים ויחא ליה לאותו ששועה דמיתרבי נמי מעובד מ"מ:

בדיני אדם נמי ייחייב. וז"ל וזכר איתא (פ"ג) וזהבול קמא (ב"ק מ"א).
דפטור כדאמר בפ"ג דזכאסי (פ"ג): וזהבול קמא (ב"ק מ"א).
משום דכדכין אפי' דממילא כיון דנחא לזו לנפלים וז"ל דכי עבד
מלאכה משמע דוקא מלאכה דלא מינכר היקא ומפני דנקט מלאכה
לרבותא דלפי' דלא מינכר מחייב דיני שמים ונראה דהאי דקסם
ששקל

לרבותא דלפי' דלא מינכר מחייב דיני שמים ונראה דהאי דקסם
ששקל

